

Dr. Bengisu:

“Sıra gecelerinde muazzam samimiyet, sevgi var..”

Urfa kültürünün kendine özgü otantik özellikleri vardır. Bu özellikler tarihsel birikim ve kültürel sentezlerle olmuştur. Bunun somut uygulamalarından biri de şüphesiz sıra geceleridir. Son zamanlarda ulusal düzeyde de gündeme gelen ve popülerleşen sıra gecelerinin aslını; çocukluğundan beri sıra gezen, birçok makam bilen, entelektüel birikimi olan ve Cumhuriyet dönemi Urfa'sının tanıklarından Diş Hekimi Osman Bengisu'dan öğrenmeye çalıştık.

Pharmagap: Sıra gecesinin tarihi gelişimi hakkında bilgi verir misiniz?

Dr.Bengisu: 1930 tarihinde ben babamla sıra gecelerine devam ettim. Bu sıra gecesinde Mukim Tahir (Urfalı ünlü müzik sanatçısı) Dembereci Derviş, Çiftçinin oğlu Mehemed ve bunlara benzer arkadaşları vardı. Bunlar benim ilk girdiğim sıra gecesindeydi. Ve aşağı yukarı 20 kişi civarındaydılar. 30'dan evvel de muhakkak sıra gecesi vardı. Fakat benim gördüklerim 30'dan bu yana olanlardır. 1928 yılında Abdulvahid hocanın tekkesi vardı, orda okumaya başladım. 30'larda okullar açıldı, tekkeler kapandı. Bizi okula gönderdiler.

Pharmagap: Katıldığınız bu ilk sıra gecesinde genel hatlarıyla neler yapılırdı?

Dr.Bengisu: Sıra gecesinde çay içilir, kahve içilir ondan sonra sohbet geçilirdi. Sohbette şehirde olup biten hadiseler anlatılırdı. Benim gibi 4-5 çocuk daha vardı. Yaşlılar anlatır bunlar dinlerdi. O zamanlar için seferberlik bahsine geçilirdi. Mesala adam Yemen'e gitmiş. Urfa'dan 100 kişi gitmiş 95'i dönmemiş, 5 kişi gelmiş. Buna benzer şeyler konuşulurdu. Askerliklerinin nasıl geçtiği anlatılırdı. Çok güzel sohbetler yaparlardı. Ondan sonra müzik faslına geçilirdi. Mukim Tahir-ki doğumu 1900, vefatı 1945, Kastamonu'da vefat etti- bir müzik abidesiydi. Hem besteleri çoktu, hem de sesi güzeldi. Çok güzel makam bilirdi. Urfa'da yetişenlerin kaynağı Mukim Tahir'dir. Ve dembereci Derviş emmi vardı. O da halıcı pazarda halı satardı. Müzik faslında eski besteler, es-

ki şarkılar okunurdu. Urfa şairleri; şair Şevket, Şair Hikmet -bunlar benim amcamdı- bunların gazelleri okunur, bundan sonra bir müddet istirahat edilir, çay içilirdi. Eğer arzu ederlerse yüzük oyunu diye bir oyun oynanırdı. Bu oyun 10 tane fincanla oynanırdı. Fincanın birinin altına yüzük konurdu. Taraflar ikiye ayrılır yüzüğü ilk veya en son bulan oyunu kazanırdı. Sıranın bir veznesi vardı. Her sıra gecesinin bir veznesi vardı. Her sıra gecesinde bir miktar para bu vezneye konurdu. Sıra geceleri hep kış gecelerinde olur. O biriken parayla yazın dağlara gidilirdi. Gördüğümüz dağlar şimdiki gibi boş yıkık değildi. Dağlardaki mağaraların her biri saray yavrusu gibiydi. Pazardan pazara o mağaralara gidilirdi. Ağaçlı mağara, Kanlı mağara, Dedin Serinci gibi. Bunlar o zamanların ünlü mağaralarıydı. Sıra gecesinde en son çiğköfte yapılır ve çayla nihayet bulurdu. Arkadaşlar arasında muaz-

zam bir samimiyet vardı. İlk girdiğim sıra 20 kişiydi. Birisi hasta olsa hepsi onun hastalığına koşar, birisinin bir işi kırılrsa hepsi yardımcı olurdu. Yani muazzam bir samimiyet vardı. Şimdi o samimiyetler yok. Sevgi yok. Nasıl ki her şey kötüye doğru gidiyor, çöküntüye doğru gidiyor; örf ve adetlerimizi, folklorumuzu gösteren sıra gecesi de yavaş yavaş sadeleşmeye başladı.

Pharmagap: Sıra geceleri, Urfa toplumunun hangi kesimlerinde icra edilir, gecede neler yapılırdı?

Dr.Bengisu: Eskiden Urfa'da her esnafın bir şeyhi vardı. Sonra onlar esnaf derneklerine, odalarına dönüştü. Mesala köşker (ayakabıcı) esnafının bir şeyhi vardı, en yaşlısı, en muteberi, sözü dinlenilene köşker esnafının şeyhi olurdu. Ve köşker esnafının bütün işlerini bu şeyh yönetirdi. Ve bu arada köşkerler arasında sıra yapılırdı. Mesela dabakhane esnafı. Şimdi dabak (dericiler) kalmadı. 50'ye yakın dabak esnafı vardı. Esnaf şeyhleri sıra tertip ederlerdi. Herkes kendi meslektaşıyla sıra tertip ederdi. Mesela kunduracı esnafı kendi içinde sıra gezerdi. Bütün kunduracılar gelirdi. Ben 47'de muayanehane açtığımda; dedim ki hele bunların her biriyle sıra gezim. Önce köşker esnafına gittim. Fakat çok iptidai idi.

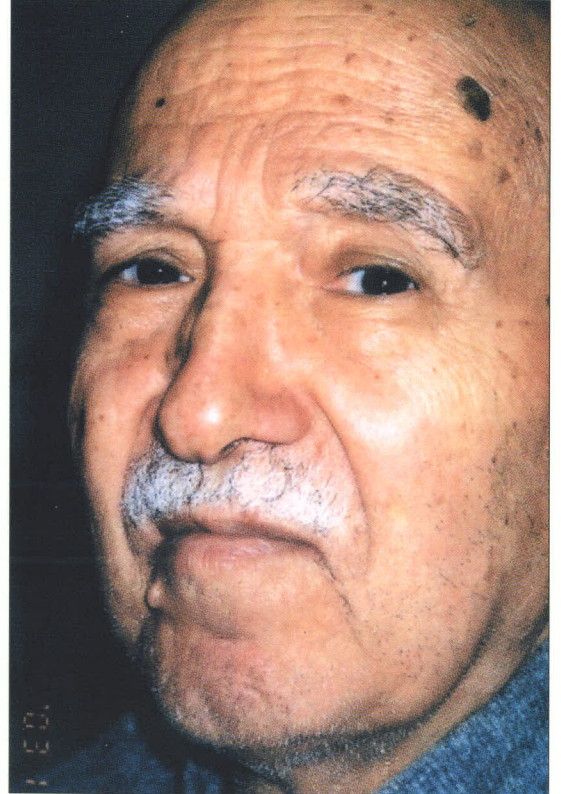
Mesala yaşına kadar adam; giderdi evde ustasının beşiğini sallardı. Fakat çok samimiydi. Yanında çalışan, çırak kendi evladı gibiydi. Dabaklarda

Kışın sırada toplanan parayla yazın bu şekilde eğlence yapılırdı. Gittiğimizde 3 büyük kazanın içinde kelle kaynatılırdı. Kelle de öküz kellesi olurdu. 80 kişiye kuzu koyun kellesi nerden yetsin? Ve o kadar muazzam bir neşe verirdi ki; onların oynamaları -birdir bir, çelik çomak, üç adım oynarlardı- durmazdı. Sonra o 80 kişi içinde müzik merakı olanlar oturur Urfa müziği, hoyrat söylerlerdi. Oradaki lezzeti ben hala bulamamışım. Öğle-ikindi arasında kelleler pişerdi. Et kemikten tamamen ayrılırdı. Ve tabak tabak doldururlardı. 80 kişi yemek yedi.

kendi aralarında paralar toplardı. Şeyhleri organize ederdi. Fakirlerden almazlardı. Ve bunlar yaz mevsimi gelince Dedeyin Serinci'ne yatıya giderlerdi. Biz de bir keresinde yatıya gitmiştik o esnaflarla beraber. Aşağı yukarı 80-90 kişi vardı. Mesala 40 baba varsa 40 da çocuklarıydı. Kışın sırada toplanan parayla yazın bu şekilde eğlence yapılırdı. Gittiğimizde 3 büyük kazanın içinde kelle kaynatılırdı. Kelle de öküz kellesi olurdu. 80 kişiye kuzu koyun kellesi nerden yetsin? Ve o kadar muazzam bir neşe verirdi ki; onların oynamaları -birdir bir, çelik çomak, üç adım oynarlardı- durmazdı. Sonra o 80 kişi içinde müzik merakı olanlar oturur Urfa müziği, hoyrat söylerlerdi. Oradaki lezzeti ben hala bulamamışım. Öğle-ikindi arasında kelleler pişerdi. Et kemikten tamamen ayrılırdı. Ve tabak tabak doldururlardı. 80 kişi yemek yedi. Yemek yendikten sonra çay kahve içilirdi. Ve akşam eve dönüş yapılırdı.

Pharmagap: Bunlardan farklı sayılabilecek sıra geceleri varmıydı?

Dr.Bengisu: Urfa'nın başkanı (belediye başkanı) Büyük Hacı Mustafa efendi vardı. Çok muhterem bir adamdı, çok yiğitti. Urfa'nın sahibi oydu. O da Halepli Bahçe'de otururdu. Halil Beg'in köşkü vardı Halepli Bahçe'de. Halil Beg, o köşkü yaptırmıştı, hala kullanılıyor. Halil Beg aslen Bireciklidir.

Çok zengin biri. Sonra o köşk Büyük Hacı Mustafa'ya geçti, Büyük Hacı Mustafa Efendi kış gecelerinde haftada bir burada müzik şöleni verirdi. Herkes onu sayardı. Çağırdığı adam hemen gelirdi. Nesime Hanım, - hani Halepli Bahçesi'nde Nesimem oynar desinler' diye sözün söylendiği kişi - söyleyenlere karışırdı. Çalgıcılar da hep Ermeniydi. Müslümanlar günah diye çalgı çalmazlardı. Mukim Tahir de gelirdi. O koronun başkanı, heyetin başkanı olarak. Çok muazzam müzik icra edilirdi. İçki içilmezdi, bazıları gizli içerdi. Cemaatte içilmezdi. Nesime hanıma bazen sataşırlardı. Sesi de çok güzeldi. Fakat Hacı Mustafa Efendinin korkusundan hiç kimse laf etmezdi. Mukim Tahir nasıl bestekar ve makama vakıftı ise Nesime hanım da aynen makama vakıftı ve çok şarkı bilirdi. Nesime hanım müslümandı.

Bir gece Mukim Tahir, nevroz makamında; karcıgar makamı derler, Urfa'da nevroz makamı derlerdi. Karcıgar makamı içinde arazbar diye bir bölüm var, nevroz makamından biraz daha yüksek. Orda çalanlar taksim tutuyor. Fakat Mukim Tahir orayı bulamıyor. Bulamayınca Nesime Hanım gülüyor, O da usta yaa! Mukim Tahir bundan kızarıktan Hacı Mustafa Efendinin bir ara meclisten ayrılmasını fırsat bilerek meclisi terk ediyor. Terk ediyor, amma korkuyor. Çünkü öyle Hacı

Mustafa'yı kırıp geçmek kolay değil. Hemen arkasından kurşunu yer. Çeteleri vardı. Zaten Atatürk kendisini sürgüne gönderdi. Dedi 'Bunlar Fransızları devirdiler, düşürdüler bir gün beni de düşürürler.' Neyse konumuza dönelim. Mukim Tahir ayrıldıktan sonra Hacı Mustafa geliyor, bakıyor Mukim Tahir yok. Nerde diyor? Diyorlar efendim dışarı çıktı, demiyorlar ki kızdı. Mukim Tahir meclise geri gelmek istiyor. Fakat gençlik de var nefesine sığdıramıyor. Kendi o sıralar 24-25 yaşlarında. Bunun üzerine Nesime hanım diyor ki içinden 'bir hoyrat söylim onu buraya cezbeder'. Aralarında gizli bir gönül bağları da var. Kırkor efendi kanunla taksim yaptıktan sonra (Kırkor Ermeniydi, çok güzel kanun çalardı) Nesime hanım diyor ki:

*'Yolda durana kurban,
Bıyık burana kurban,
Ben seni göremezsem,
Seni görene kurban.'*

Bu hoyrat üzerine Mukim Tahir harekete geçiyor ve diyor ki:

*'Saki fincana kurban,
Kalda mercana kurban,
Herkes mal mülke kurban,
Ben de bir cana kurban.'*

Nesime hanımı kastederek bunları söylüyor.

Nesime hanım yine söylemeye devam ediyor ve diyor ki:

*'Halepli de var darı,
Yaprağı sarı sarı
Ne ettim de küstürdüm,
Sırma bıyıklı yarı'.*

Mukim Tahir'in bıyıkları sarımsı, sırmaydı. Bu hoyratlar üzerine Mukim Tahir meclise geri geliyor. Hacı Mustafa efendinin elini öpüyor. Bu da Hacı Mustafa Efendinin sıra gecesiydi. Her Pazar Halil Beg'in köşkünde yapılırdı.

Pharmagap: Sıra arkadaşlığı nasıl tanımlanabilir? Birbirleri üzerindeki hakları, sorumlulukları nelerdir?

Dr.Bengisu: Sıraya gidenler çok samimiydiler, öyle bir sevgi aralarında vardı ki biri diğerine karşı kendini dahi feda edebilirdi. O kadar bir sevgi vardı. Urfa'nın samimiyeti öteden beri bellidir. Misafirperverliği öteden beri vardır. Bunlar birbirlerini çok severlerdi. Biri düşse onu kaldırırlardı. Biri iflas etse aralarında toplar, onu tamir ederlerdi. Şimdi o denli sevgi ve saygı kalmamış. Çünkü herkes kendi derdine düşmüş. O zamanlar öyle dertler yoktu. İlaş derdi diye bir şey yoktu. Eve harman zamanı un, buğday, yağ, pekmez gibi eşyalar toptan alınır ve bu bir

sene böyle devam ederdi. Hiç kimsenin ilaş, çocuk geçindirme endişesi yoktu. Mesela 5 kardeş evlenirdi, 5'i de bir evde yaşardı. Babaları da sağdı. Sözgelimi bir eşya 5 evi de idare ederdi. Şimdi çok bozuldu, masraflar çok arttı. Eski samimiyet kalmadı, aralarında eskiden muazzam samimiyet, sevgi vardı.

Pharmagap: Sıra gecelerinin başlama ve bitme saatleri belli mi?

Dr.Bengisu: Sıra geceleri akşam ezanı okunup namaz kılınca başlardı. Saat: 11-12' de biterdi. Bir sıra benim nazarı dikkatimi celbetti. Baktım ki bir kısmı dükkkanı kapatır kapatmaz sıra gecesine geliyor, bir kısmı da ondan 3 saat sonra geliyor. Mesela sıra 11-12'de dağılacaksa saat 10'da geliyor. Dedim bunu bir inceleyeyim hele. Takip ettim baktım ki, böyle bir sene incelememin sonunda: Hanımı çirkin olanlar, evde aile geçimsizliği olanlar sıraya çok çabuk geliyorlar. Hanımı güzel olanlar, evde samimiyeti teşekkül edenler de gelip sırada 1 saat oturup gidiyorlar. Burası çok ince bir nokta. Öyle ki hanım çirkin, tabi evde karşılıklı sevgide ortadan kalkıyor, saygıda ortadan kalkıyor. Onun yüzünü görmemek için acele hemen sıra gecesine koşuyor. Çünkü sıra gecesinde muazzam bir psikolojik tedavi var. Ve karşılıklı konuşma, eğlenme, şarkı söyleme var. Bu ruhen, morelmen tedavi ediyor. Ee niye evdeki zindana gitsin. Öteki, demek ki evi sıra gecesinden daha güzel buluyor, o da işte sıraya geç geliyor. Arkadaşlarını kırmamak için bir saat gelip gidiyor. Ben marangoz, berber, köşker, dabak esnafının hepsinden gezdim. 15 Esnaf sırası vardı hepsiyle gezdim. Urfa'nın kurtuluşu gününde bunlar yürüyüş yaparlardı. Bunların yekununa baktım. İncelemelerim sonucu bakardım hanımı çok güzel, adam geç geliyor. Adama derdim 'sen onun için sıraya geç geliyorsun'.

Pharmagap: Sıra gecesine misafir davet edilebilir mi?

Dr.Bengisu: Sıra gecesinin bir başkanı vardı. Başkan şart koşardı. Sıraya yabancı kimse getirilmeyecek diye. Hani bir meclise yabancı kimse getirilirse samimiyet kaybolur. Şimdi burada biz ne güzel konuşuyoruz değil mi? Bir adam gelse bu samimi konuşmamızı keseriz. Yabancı kimse geldiğinde sıraya bir soğukluk düşerdi. Baştan derlerdi ki yabancı birini, misafir çağırma yasak. Misafir getirse, getiren kişi iki kez sıra yapardı. İlk sıra gecesinde numara çekilirdi. 1,2,3 gibi herkesin bir numarası olurdu. Herkes numarası geldiğinde sırasını yapardı. Yabancı birini misafir olarak getiren de bu misafiri için ilaveten bir sıra daha yapardı. Ben Nurcularla

15 yıl sıra gezdim. Badıllı abi, Bekir Yetkin gibi isimlerle.. bir keresinde Mehemed Hafız efendi arkadaşlarını çağırmişti. Mehemed Hafız, şimdi ramazanda cüz okuyor. Buna Antep'ten söyleyenler gelmişti. Gelmişler amma, makam bilmiyorlar. Bizde mesala hicaz faslı başlar 10-15 tane hicaz şarkısı devam eder. Yani arasına mesala bir uşak şarkısı karıştırılmaz, bozular çünkü. Düzen bozular, usul bozular. Antep'ten gelen bu 4 şahıs hiç seslerini çıkarmadılar, sustular. Arkadaşlar çok güzel fasıl yaptılar ve bitti. Ev sahibi hacı Mehemed efendi dedi ki Antep'li: Caiz mi böyle Ökkeş efendi, Dünder efendi, Hayri efendi, Memik efendi, siz niye şarkı söylemediniz? Bunlar kendi aralarında birbirlerine sormaya başladı. 'Ya sen Antep'te fıstık ağacının üzerinde okuduğun o uzun havayı niye okumadın?' O da diyor ki: 'Memik ben onun nerede okunacağını bilmiyordum'. Hani makam bilmediği için. Bir başkası diğerine 'hani Antep kurtuluşu ile ilgili bir uzun hava vardı:

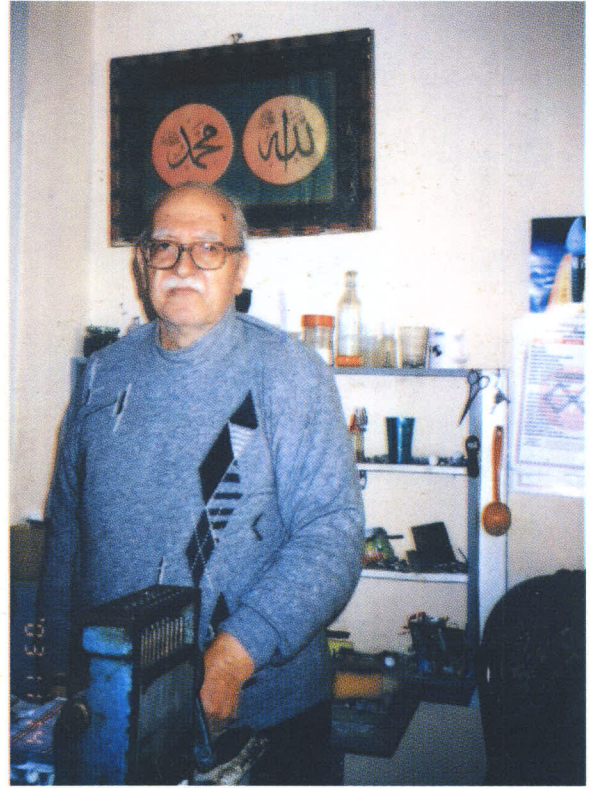
*'Çekerim çekerim gitmez kadana
Fransız kurşunu değmez adama
Eğer geri dönmezsem
Haber verin anama'*

Bu uzun havayı niye söylemedin?

O da 'bunun nerede söyleneceğini bilemiyordum.' Makam bilmediği için, nerede söyleneceğini bilmediği için. Ve nihayet o gün mağarada öğlen zamanı ciğer kebabı yapıldı. Akşam da çiğköfte yapıldı. Sıramıza bu şekilde bir misafir davetini hatırlıyorum.

Pharmagap: Sıraya yeni üye alınacağı zaman nelere bakılır? Nasıl alınır?

Dr.Bengisu: Yeni bir üye alınacağı zaman önce başkana denir. Söz gelimi ben, Ali efendiyi istekli gördüm. Bizi seviyor, cemaatımızı seviyor aramıza girmek istiyor. Ancak yasak bir kaide var yabancı kimse gelemes diye. Ve bu tamamen katılmak istiyor. Başkan der ki ben bir ön tahkikat yapayım. Biraz araştırayım, soyunu - sopunu, ahlakını. İçki içiyor mu? İçki içenleri, içmeyenler hiç meclislerine almazlardı. İçenler ayrı sıra gezerlerdi. Araştırdıktan sonra tamam derdi, aramıza almamız normaldir. İlk gece bize bir sıra yapsın, huyunu suyunu anlayalım. İlk gece, zaten kendisi de hevesli sıraya girmeye, bir sıra yapardı. O şekilde sıraya girerdi. Yeterli puan alamazsa giremezdi. Yani bu şahıs demek ki bizim huyumuza suyumuz dahil değil. Hz. Peygamber'in şöyle bir hadisi var, der ki: 'Herkes kendi akranı ile arkadaş olur.' Bir gün İmam Maliki Hazretleri talebelerine bu hadisi açıklıyor. "Herkes kendi akranı ile arkadaş olur." Cuma günleri talebeleri toplar (ev-

vel tatil günü Cuma günleriydi) şehir dışına bir bahçeye götürürdü. Bahçede talebeleri dediler ki: "Hocam sen dedin ki herkes kendi akranı ile arkadaş olur. Fakat şu ağacın üzerine bakın bir karga ile güvercin arkadaş olmuşlar. Karganın karga ile arkadaş olması, güvercinin de güvercinle arkadaş olması lazım değil mi? Bunun üzerine İmam Maliki hazretleri onlara diyor ki: 'Siz bunları takip edin, muhakkak bunların müşterek bir tarafları vardır.' Çocuklar bunları takip ettiler. Bunlar bir suyun kenarına konular. Çocuklar buraya iyice yaklaştılar. Baktılar ki karganın da bir ayağı yok, güvercinin de bir ayağı yok. İkisi de topal olduğundan akranı olmuşlar. Sıraya girecek kişiyle muhakkak ahlak yönünden, kazanç yönünden müşterek bir yanları olmalı. Yoksa sıraya almazlar. Ve güzel bir şekilde cevap ederlerdi. Derlerdi ki kalabalığımız çok. Bu şekilde bir bahane ile geri çevirirlerdi.

Pharmagap: Sırası geldiğinde kişi uygun değilse sırasının devamı nasıl sağlanır?

Dr.Bengisu: Şimdi efendim kura çekilmiş ya, sıra 10 seneden 20 seneden beri devam ediyor. 15-20 kişi malum. Kişi uygun değilse, bir eksikliği bir ihtiyacı varsa giderilir. Öyle ki akşam çiğköfte yapacak, adamın parası yok. Sıranın içinde çarşıda bir kuyumcu vardı. Kuyumcuya dedim ki 'Bu abi masraf yapacak, bir kilo kara et şu kadar, durumu müsait değil. Dedi ki: 'Osman sen al şunu git bütün ihtiyaç-

larını al, eti de evde dövür, bulgurunu da bu cemaatin ihtiyacı kadar koy, akşam sıraya biraz erken gel. Gelirken de malzemeleri sıraya getir.’ Sosyal olarak da bir yardımlaşma vardı. Durumu düşük olan arkadaşlar daima himaye edilirdi. Veya biri fakir düştü, dünya hali, evine ununu, bulgurunu, yağın ondan habersiz gönderirlerdi. Demek ki sıra gecesinin bir faydası da üyeleri arasında bir sosyal dayanışma tesis etmesidir.

Pharmagap: Sıra ilk kimde başlar?

Dr.Bengisu: Başkan ilk sırayı yapar. İlk sırada kura çekilir. Başkan ufak ufak kağıtlara numaralar yazardı. Bunları bir külahan içine koyardı. Herkes bir numara çekerdi. Bu şekilde herkesin sıra günü belli olurdu.

Pharmagap: Sırada yapılacak ikram nasıl tayin edilir?

Dr.Bengisu: Efendim her sırasının ikramı o sıranın ekonomik durumuna göre tespit edilir. Mesela fakir bir sıra, onlar sıra gezmesin mi? Evet onlarda gezmeli. Mesela sadece çiğköfte ve çay olacak. Biraz daha varlıklı bir sırada çiğköfte ile kadayıf yapacağız denirdi. Daha varlıklı bir sırada çiğköfte ile helva yapacağız denirdi. Daha kuvvetli olan bir sırada, mesela Hamavioğlu gülden vardı. Sait Beg’in sırası. Bunlar akşam yemeği ile beraber sıra yaparlardı. Ve derlerdi ki birinin yaptığı yemeği bir diğeri yapmayacak. Mesela sıramda ben pilavdan borani yaptım. İkinci gelende kıymalı yumurta ile pilav ve bamya yaptı. Başkan bunları not ederdi. 20. kişiye geldi, 20.de yemek kalmadı. Toplantıda dediler ki ‘sıra sende, bu pazar sendeyiz ne yapacaksın?’ Dedi ‘Valla başkan abi benim yapabileceğim hiçbir yemek kalmadı. Kesim, çıktım ben. Bir daha da sıranıza gelmiyorum.’ Sıra da yapmadı, sıraya da gelmedi. Çünkü ona yapacak farklı bir yemek kalmadı.

Pharmagap: Hangi günler sıra yapılırdı?

Dr.Bengisu: O zamanlar Cuma gecesini namazdan çıktıktan sonra sıra olurdu. Pazar olduğunda Pazar gecesini olurdu. Bakınız onlardaki samimiyete; Cuma günü tatil, Kanlı Mağara’ya gitmişler. Cuma namazına şehre gelirlerdi. Bir tane bekçi bırakırlardı. Cuma namazı kılıp tekrar dağa giderlerdi. İnanç bağlılığına bakınız. Zaten inanç bağlılığı olmazsa hiçbir samimiyet olmaz. Korku Allah’tan gelmezse, bağlılık Allah’tan gelmezse olmaz.

Pharmagap: Diğer dinlerden, Yahudiler’de Süryaniler’de de sıra gecesini var mıydı?

Dr.Bengisu: Bize karıştırlardı. Kendi aralarında sıra yapmazlardı. Müslümanların bir adeti idi, onlar da katılırlardı.

Pharmagap: Köylerde sıra gecesini var mıydı?

Dr.Bengisu: Köylerde katiyen böyle bir şey yoktu. Bir şehirde vardı. Dişçiler 1970 senesinde, -10 tane dişhekimi vardı- beni sever sayarlardı. Dediler ki, ‘hacı emmi bir sıra gecesini yapalım. Haftada 2 gün,’ kura çektik. Herkesin durumu müsait. Hem akşam yemeği hem gece tertip ettik. 7 sene sıramız devam etti. 7 sene sonra evvelce Tabipler Odası’na tabiiydik. Sonradan Gaziantep Diş Hekimleri Odası’na tabi olduk. Böyle olunca sıramız dağıldı. Diş hekimi sayısı çoğaldı. 10’du, 20 oldu. Sayı artınca samimiyet azaldı. Baktım gruplaşmalar oluyor. 3 kişi farklı konuşuyor, 5 kişi farklı konuşuyor. Biriniz konuşsun hepimiz dinleyelim, ne varki? Mesleğe dairse, bilmediklerimiz olur öğreniriz. Yanlış bir şey yapmışsak anlatalım. Çoğalıp gruplaşmalar olunca dağıldık.

Pharmagap: Bir kişi sıradan nasıl atılır?

Dr.Bengisu: Adabı muaşeret kaidelerine riayet etmezse, sıra başkanın koyduğu kurallara riayet etmezse mesela ‘içki yasaktır, sarhoş gelmek yasaktır’ diye bir kaide koymuşsa ve o bu kuralları, kaideleri bozup gelmişse bunu hemen ihraç ederlerdi. Bunun yanında bir suç etmişse onu himaye ederlerdi. Kalkındırırlardı. Karakola giderlerdi, mahkemeye giderlerdi. Avukat tutarlardı. Bunun dışında mesela namusa ait bir hadise yapmışsa atılırdı. Umumiyetle atılan hiç görmedim. Yalnız dağılma gördüm. İçki başladı, çalgı başladı. Ee içki şuur altındaki bütün olayları meydana çıkarır. Kişi sarhoş olunca, biri ‘sen geçen sene niye bana böyle eğri baktın?’ pat küt kavga çıkardı. İşte o şekilde sıraların dağıldığını gördüm. Şimdi dişçilerden ilk 10 kişi, sıra gezdiğimiz arkadaşlardan birini gördüğüm de sanki bir kardeşimi görmüş gibi sevinirim. O kadar sevgi samimiyet varmış aramızda.. Başka arkadaşlar var ama onların yanında aynı hisleri taşımıyoruz, aynı şeyleri konuşmuyoruz. Çok samimi bir arkadaşla başka konuşursun, başka biriyle resmi konuşursun.

Pharmagap: Sıra sahibinin kardeşi, çocukları sarıya katılabilir mi?

Dr.Bengisu: Sıra sahibinin çocukları hizmet ederlerdi. Bunlar usul öğrenirlerdi. Küçük kardeş büyük kardeşin sırasına bazen katılırdı. Büyükler küçüklerin sırasına katılmazlardı. Büyük abiler tenzül etmezlerdi. Ayrıca haremlik - selamlık vardı. Hatta o gece bazı evler ailelerini babası gile falan gönderirlerdi. Evde kimse kalmazdı. Çiğköfteyi de o erkek arkadaşlardan birisi yoğururdu. Çay zaten kolaydı. Kadayıf da dışardan geliyordu.